

Bijlage D KMar

De Koninklijke Marechaussee, als het erop aankomt

Algemeen

De Koninklijke Marechaussee (KMar) waakt over de veiligheid van de Staat, in Nederland en ver daarbuiten. Zij beschermt en beveiligt reizigersstromen, personen en gebouwen. Zo maakt de KMar het vrij en ongestoord functioneren van onze democratie en economie mogelijk. De KMar bewaakt de grenzen, regeringsgebouwen, de Nederlandse bank, de luchthavens, bedreigde maatschappelijke instellingen en waakt over de integriteit van de krijgsmacht. Dat doet zij zowel in Nederland als daarbuiten. De KMar is onderdeel van de krijgsmacht en dus naast de Koninklijke Marine, Landmacht en Luchtmacht één van de operationele commando's van Defensie. De KMar is daarmee een gendarmerieorganisatie, een politieorganisatie met een militaire status. Waar andere operationele commando's zich kenmerken door een focus op gereedstelling en oefening voor het uitvoeren van missies, is de Koninklijke Marechaussee door de aard van haar taken elke dag volledig operationeel ingezet. De KMar wordt centraal aangestuurd en is in staat flexibel en daadkrachtig op te treden, ook in het hogere geweldsspectrum en onder zware omstandigheden.

De actualiteit

Hoewel alle taken van de KMar elke dag worden uitgevoerd eisen op dit moment drie ontwikkelingen prominent de aandacht op. Ten eerste de terrorismedreiging van bijvoorbeeld ISIS. De daarmee gepaard gaande taken vragen voortdurende alertheid en waakzaamheid van de organisatie. Ten tweede de migratie-problematiek (in de volksmond: de 'vluchtelingenstromen') aan de buitengrenzen van Europa, binnen het Schengengebied en ook in Nederland en de daarmee gepaard gaande problematiek rond mensensmokkel en veiligheid. Als laatste is er de groei van de Nederlandse luchthavens en de daarmee gepaard gaande extra behoefte aan grensbewaking en grenspolitietaken, waarbij voortdurend de balans tussen mobiliteit en veiligheid moet worden gevonden.

Deze drie ontwikkelingen leiden ertoe dat de behoefte aan inzet van de KMar fors is toegenomen. Er wordt een zwaar beroep gedaan op de wendbaarheid, flexibiliteit en aanpassingsvermogen van de KMar-organisatie. Zo is de bewaking en beveiliging van een aantal vitale objecten zoals de Tweede Kamer, ministeries en kwetsbare maatschappelijke instellingen als nieuwe taak toegewezen aan de KMar. Hiertoe is de KMar in 2015 gestart met het opzetten van zes pelotons Hoog Risico Beveiliging. Eind deze zomer zijn deze pelotons volledig operationeel.

Voor de controle van de migratiestromen is het Mobiel Toezicht Veiligheid op de binnengrenzen sinds het begin van de migratiecrisis stapsgewijs steeds verder geïntensiveerd om illegale migratie tegen te gaan en mensensmokkel te bestrijden. Aan de Europese buitengrens in Griekenland zijn met datzelfde doel Border Security Teams ingezet.

Doordat de KMar elke dag volledig operationeel is ingezet, betekenen zulke veranderingen in de inzet van de organisatie dat er keuzes gemaakt moeten worden in taken: elke medewerker is immers maar één keer inzetbaar. Aan de kwaliteit van de taakuitvoering kan de Koninklijke Marechaussee, om voor de hand liggende, redenen geen concessies doen. Met als gevolg dat de capaciteit van de organisatie onder druk staat en de neiging ontstaat naar overvraging. Samen met haar partners in de veiligheidsketen én met steun van andere diensten waar dat kan, zet de KMar momenteel alle zeilen bij om aan de huidige vraag te kunnen voldoen.

Naar nieuwe oplossingen

Eén van de belangrijkste sterktes van de Koninklijke Marechaussee is altijd haar flexibiliteit geweest: de organisatie en haar medewerkers zijn in staat om in korte tijd urgente veiligheidsvraagstukken op haar vakgebieden het hoofd te bieden. Niet voor niets profileert zij zich al jaren met de slogan 'als het erop aankomt'. Deze rol moet de KMar ook in de toekomst waar kunnen blijven maken. Ervoor zorgen dat de organisatie ook in de toekomst dáár is waar het erop aankomt vraagt het langdurige commitment van alle betrokkenen. Niet alleen van de KMar en haar medewerkers, maar ook van de gezagen die de taken aansturen, het beheer dat deze taken mogelijk maakt, de politiek en publieke en private partners. De Koninklijke Marechaussee heeft de afgelopen periode laten zien daarbij - in overleg met alle partijen - *out of the box* te durven denken over nieuwe samenwerkingsverbanden en werkwijzen. Die denkwijze moet de komende jaren voortgezet worden over drie dimensies. Als eerste is er veiligheid vanuit identiteit; het opereren vanuit de kernwaarden en -taken van de organisatie in het veiligheidsdomein. Als tweede veiligheid vanuit complementariteit: vanuit de eigen rol samenwerken met alle publieke en private partners in het veiligheidsdomein. Ten derde veiligheid vanuit flexibiliteit: het leveren van een adequate respons op de actuele vraagstukken, zonder vertragende bureaucratie.

Structurele oplossingen noodzakelijk

Zoals hierboven geschetst trekt niet alleen de huidige actualiteit rond terrorisme en migratie naar verwachting langdurig een zware wissel op de organisatie, maar ook de structurele situatie die is ontstaan dankzij de onverwacht snelle groei van de Nederlandse luchthavens. Wat daarvoor nodig is, zijn structurele oplossingen.

Informatie gestuurd Optreden

De Koninklijke Marechaussee heeft enige jaren geleden reeds besloten om Informatie gestuurd Optreden als basis van haar totale operatie te nemen. Hiervoor is begonnen met het oprichten van een Landelijk Tactisch Commando, dat landelijk de gehele operatie aanstuurt. Hierdoor kan de KMar haar capaciteit inzetten waar deze het hardst nodig is. Deze inzet trekt echter wel een grote wissel op het personeel en capaciteiten elders in het land.

Technologische ondersteuning

Het toenemende belang van informatie vraagt om goede technologische ondersteuning in de taakuitvoering en t.b.v. de informatiepositie. Mens en techniek moeten elkaar naadloos aanvullen. Met name ICT-vernieuwingen spelen daarbij een prominente rol.

Evenwicht tussen inzet en capaciteit

De ruimte om door middel van het herprioriteren van de bestaande capaciteit te voldoen aan de nieuwe taken is vrijwel uitgeput. Dat vraagt om een nieuw evenwicht tussen gevraagde inzet en beschikbare capaciteit, zowel personeel, materieel en financieel.

Wet- en regelgeving

Aanpassing van wet- en regelgeving: Er dient een duurzame, geactualiseerde juridische basis te komen voor inzet in de huidige tijdgeest, bijvoorbeeld een wetswijziging van de Politiewet w.b. de structureel geworden HRB¹²-taak en de implicaties van het V&J-programma “Versterking Prestaties Strafrechtketen”.

Voor al het bovenstaande is het essentieel dat de benodigde middelen beschikbaar worden gesteld. Wanneer de behoefte aan en de taken van de Koninklijke Marechaussee groeien, heeft dat directe gevolgen voor de capaciteit van de KMar. Het zijn turbulente tijden en in die turbulentie is het nodig om dat wat voorzienbaar is en structureel geborgd kan worden zo snel mogelijk op te lossen, zodat de flexibiliteit voor nieuwe veiligheidsvraagstukken blijft.

¹² HRB: Hoog Risico Beveiliging van daartoe aangewezen vitale objecten.